

Mlinareva kci

by Emir Sa on Tuesday, February 8, 2011 at 1:05pm

Sporim pokretom ruke, ona zahvati vode u dlan, udahnu svjezinu obližnjeg slapa i umi se, kao da uzima abdest. Oduvijek je voljela tu sliku, lijepu, skoro nestvarnu; mjesto gdje rijeka naglo skrece, u krajnjem dijelu te okuke otok i pri dnu stari mlin i obrisi planinskih vrhova u daljini, sve u finoj pozlati popodnevnog sunca. Jos od onog doba kad mnoge stvari nemaju ime, otok je za nju, mlinarevu kcer, bio malo svetiliste zasticeno vrbama bogatih krosnji i mlinom, drvenim hramom gradjenim rukama njenih predaka. Za trenutak joj se ucini da cuje odjek nanula svoje majke, zurne korake niz sokak i potom odlucan glas svog oca, kao onog septembarskog dana kad mu je drhtavim rukama donijela rucak u mlin, vrucu pogacu i grah i zaboravila biber. I sad, toliko godina kasnije, ona naglo okrenu glavu i baci pogled preko ramena, ka mlinu, nekad simbolu, danas nijemom spomeniku.

Toliko je puta, kao dijete, zapela na pragu i pri padu uprljala ruke brasnom i poslije, krvavih koljena, uplakana spavala na niskom divanu u uglu, pokrivena ocevim kozunom. Kao dijevojka, zavijene kose i znojava cela, svakog popodneva bi pomagala ocu vagati brasno, vezati vrece i docekivati musterije, mahom seljake, skrte na rijecima, jos gore u parama. Poslije se udala ali je cesto dolazila majci na besidu i uvijek svaracala ocu u mlin, tek da ga vidi, da ga zagrli jer mu pomoc vise nije trebala. Zito se mljelo negdje daleko. Onda su se smijali tom izlzanom pragu za kojeg je jos uvijek redovno zapinjala, i ona i djeca, njena, komsijska, svacija. Voljela je njegove oci, sjajne, kao u lakom pijanstvu i prste duge, kao u pijaniste.

Zadnjih godina se rijetko prelazi preko tog praga, pomisli ona. Zito se nije mljelo jos od zadnjeg rata ali mlin jos uvijek stoji, jednom nogom na kopnu, drugom na otoku i prkosi vremenu i modroj rijeci sto, izazovna i nepredvidiva kao svako zensko, klizi uz betonske temelje i mami ga svojim zuborom kao sapatom. U toj su atmosferi, za ljetnjih noci, mnogi dozivjeli svoj ljubavni debut i pritom navukli prehladu, zanemarivisi dah slapova. Drugi su, pak, u dubokom hladu stoljetne lipe, tumacili snove i prenosili predanja na mladje, opijeni ljubavlju, zarazeni melankolijom, hronicnom. Jedan je predak, sjecala se, odrastao u sjenci tog mlina i golobrad, jedva musko, otisao u rat i vratio se nakicenih ramena, na bijeloj kobili. Pola vijeka kasnije njegov ce brat po ocu, sjedeci na tom istom pragu, sav otekao od rakije i jeftinog duhana, prezivjeti jedan drugi rat. U medjuvremenu, varos se nemilosrdno sirila na ustrb zitnih

polja s obe strane rijeke i djeca su se radjala, ucila hodati, plivati, krasti kukuruze pa potom pisati, voljeti, ljubiti.

Zimi, nakon Bozica, kad je huka nabujale vode dopirala do uglova njene sobe i podvlacila se ispod jorgana, mlin je, pritisnut snjegom i nakicen ledenicama, izgledao sablasno i cinilo se da ce ga voda svakog casa ponjeti sa sobom. I vjerovala je tad, mlinareva kci, da mlin ima dusu i da je cuje ponekad kako se opire hlabro, bori cutke, stenje, cvili i uzdise. S proljeca, kad mati odnese kafu pod lipu i podijeli svakom djetetu po snitu kruha, natopljenu biljnom masti i soli, cinilo se kao da se mlin oporavlja, kao kad bolesnik na precac ozdravi i dobije boju. Jedne prilike ucinilo joj se i za trenutak je bila ubjedjena da je otac, s fildzanom u ruci, odsutan, nedodirljiv u svom miru potpuno srastao s mlinom i da su postali jedno. On, ravnodusan prema majcinoj prirodi i mlin, gordo iznad vode, kao samoca koja vise ne boli.

Vjetar je nanosio svjezinu, cula ga je u krosnji stare lipe i osjetila ispod ruku dok je bosa polako prilazila mlinu. Njezno, kao da ga grli, ona polozi dlan na zid, zazmiri i uzdahnu. Zatecena u tom magicnom vakumu, grudi punih nostalgije, ona prosaputa molitvu za sve duse, svakog insana kojeg je taj arhitektonski raritet, umjetnicki motiv i monument jednog roda spasio zaborava...